

En redegørelse.

Åbent brev til kulturministeren og hans ministerium.

April 2002

Kære Brian Mikkelsen, kære embedsmænd

Du, Brian, siger, at du er træt af al den snak om penge, og at du hellere vil tale om visioner.

Det, synes jeg, er en lille smule frækt al den stund, at regeringen og dens nedskæringspolitik selv er skyld i et meget lidt visionsbefordrende klima.

Du kan tro, at vi også er trætte af at tale om penge, men hvis man kan se, at man uforskyldt kan blive tvunget 50% ned i indtægt i løbet af 4 år, så er den eneste tanke man får den at flygte til et andet land, hvor ens kunstneriske visioner ikke bliver modarbejdet.

Jeg vil derfor bede dig en sidste gang inden 1. maj, (der er fristen for indlevering af indput og forslag til udformning af den ny kunststøtte struktur), trodse din træthed, bruge et par minutter af din tid på følgende redegørelse for, hvad nedskæringerne på landets kulturbudget, og de mange forslag til "effektivisering" af hele apparatet, helt konkret vil komme til at betyde for sådan én som mig. Det tror jeg nemlig ikke rigtig, I har gjort jer klart i ministeriet.

Det er jo blevet sådan, at man taler om nedskæringerne, som noget der udelukkende rammer kunsten som begreb, hvilket de selvfølgelig også kommer til, men det sker jo som følge af, at en masse mennesker rammes først.

Jeg er en ganske almindelig arbejdstager, der i nu 20 år har levet af musik:

Jeg spiller saxofon i forskellige orkestre, her og i udlandet.

Jeg leder mit eget orkester.

Jeg skriver musik til mit og andres orkestre, både "rytmisk" og "klassisk" musik.

Jeg skriver musik til voksen- og børneteater.

Jeg underviser i saxofon, i sammenspil og i komposition på flere af landets konservatorier og musikalske grundskoler (MGK).

I forbindelse med turnéer med mit eget orkester, afholder jeg desuden ofte workshops på konservatorier og højskoler her og i udlandet.

Med andre ord, jeg er et fornuftigt og alsidigt menneske, der har lagt mine æg i en 5 - 10 forskellige kurve. Dels fordi jeg kan lide at sprede mit virke så bredt som muligt, dels i erkendelse af at kunstnerlivet traditionelt er økonomisk usikkert.

Jeg hører herudover til de heldige, der flere gange er blevet sat pris og Ereslegat på fra forskelligt hold. Mine udgivelser er næsten altid blevet modtaget med begejstring af pressen, og jeg bilder mig i det hele taget ind, at jeg hører til de etablerede kunstnere, der står respekt om - også uden for mit eget felt og land.

Så hvis ikke jeg skulle kunne klare mig, på trods af lidt ned- og bortskæringer hist og her, så ved jeg ikke hvem.

Men det ender jeg jo med ikke at kunne.

Jeg, og mange, mange andre med mig, bliver tværtimod i stedet ramt fra mange forskellige sider.

Nogle af tiltagene:

Transportstøtten, den mest direkte kulturstøtte vi nogen sinde har haft, er blevet lukket, og blot en lille klat af dens budget er blevet liggende i et døende

Musikråd, der nu skal forsøge at behandle de tonsvis af ansøgninger, der før gled let igennem en enkelt persons hænder.

Min brancheorganisation, Dansk Jazzforbund, har fået sine midler kraftigt beskåret, og må ikke længere uddele "frie midler" (f.eks. honorar-støtte) til aktiviteter i Danmark, på trods af at disse, igen, ellers var penge, der løb let og ubesværet direkte ud til musikerne, og holdt turné-aktiviteterne i landet i gang med et minimum af administration.

Du vil desuden pr. næste år lukke Jazzforbundet fuldstændig, og dermed kaste mange års indsamlet viden og ekspertise ud. Ligesom du, på trods af dine forsikringer om det modsatte, herved også fratager os kunstnere muligheden for at komme i nærheden af en lang række støttemuligheder, vi ikke har adgang til som enkeltpersoner (Internationalt kultursekretariat, MIC m.fl.). Jeg kan selvfølgelig endnu ikke vide hvor meget der vil blive skåret i det, der i øjeblikket hedder Musikrådets driftstøtte, når Musikrådet nu, efter alt at dømme bliver sammenlagt med de andre råd (læs: nedlagt), men flere penge til os, vil der erfaringsmæssigt ikke komme ud af det.

Og nu konsekvenserne for mig:

Mit eget orkester, hvis cd udgivelse i øvrigt i år blev tildelt jazzens "Danish Music Award" for årets udgivelse og branchebladet "Jazzspecials" pris for årets jazzudgivelse, må efter alt at dømme lukke og slukke, når vi har været ude på vores sidste turné i efteråret.

Det vil ikke længere være økonomisk muligt at turnere med et orkester af den størrelse (11 personer). Ingen klubber har råd til at betale det det koster at transportere, bespise, huse og aflønne 11 musikere.

Orkestret er i øvrigt i år blevet inviteret på en 14 dages festival-turné i Canada. 11 personer skal flyves til og rundt i Canada, en kæmpe produktion, hvordan det skulle kunne lade sig gøre økonomisk og praktisk uden Jazzforbundets hjælp, er ikke til sige.

De andre orkestre, jeg spiller (og tjener min løn) i, vil naturligvis også blive påvirket. Dels vil turnéaktiviteten i Danmark blive kraftigt reduceret, dels vil det ikke længere være muligt at opretholde den turnéaktivitet vi har i udlandet, da transportomkostningerne herved er for høje.

Jeg mister dermed ikke alene en betragtelig del af min indkomst i form af tabte honorarer, men også en stor del af min KODA-indtægt; bliver min musik ikke spillet, kan jeg jo heller ikke få penge for den.

Flere nedskæringer:

KODA-indtægten er naturligvis i forvejen overhovedet ikke nær nok til at opretholde en reel timeløn som komponist; man skriver sin musik på denne forventede efterbevilling.

Hidtil har man så kunnet ty til at ansøge Statens Kunstfond om et arbejdslegat, men med beskæringer i Kunstfonden, vil denne indtægtskilde naturligvis også skrumpes betragteligt ind.

Dette vil også få betydning for min indtjening som teaterkomponist, da det er hos Kunstfonden, at de fleste teatre henter deres komponisthonorarer og færre vil nu kunne få støtte herfra.

Jeg er personligt også blevet ramt af nedskæringer i teaterstøtten, da et stykke jeg skulle have skrevet til og medvirket i, ikke kunne opnå støtte, som følge af nedskæringerne, og derfor måtte opgives. Den sved!

I denne forbindelse skal det da heller ikke glemmes, at regeringen satte ikke alene kunstnerne, men en meget stor del af Danmarks befolkning i en meget ubehagelig klemme, da finansministeren valgte at indefryse alle midler; således måtte jeg af egen lomme lægge de over 30.000 kr. ud, det kostede os at spille de

første par turnéer med mit orkester, for at kunne indfri de kontrakter jeg havde indgået.

Desuden, og endnu værre, medførte indefrysningen af kulturmidlerne, at jeg fik så sent besked om, at de 3 måneders teaterarbejde jeg havde set frem til ikke blev til noget, at det var for sent at sætte noget andet i stedet.

Konservatorierne, hvor jeg underviser, bliver nu forsøgt beskåret ved uigennemtænkte sammenlægninger. Argumentet er, at det vil være godt for uddannelserne, at de samarbejder, men ærindet er naturligvis igen besparelser ved effektivisering.

Alt taler for, at jeg - og alle de mange, mange andre fuldtids- og deltidsundervisere - også ganske snart kommer til at mærke nedskæringerne og de bebudede sammenlægninger af konservatorierne.

Brian - du er træt af at tale om penge, og det må da også være dejligt at have nok af dem, så man slipper for det og kan koncentrere sig om at få visioner i stedet.

Men økonomi er altså noget, det alt overvejende flertal af os kunstnere er nødt til at forholde os til hver eneste gang, vi skal forsøge at virkeliggøre vore kunstneriske visioner, som jo også er dem vi lever af.

Der er ikke tale om, at man sidder og laver et overslag over hvor stort et overskud man kan komme ud med, men simpelthen om hvor billigt man kan gøre det og stadig slippe af sted med noget kunstnerisk holdbart.

Jeg er en del af et kunstnerisk utroligt frodigt og også ganske visionært miljø. Vi arbejder alle sammen benhårdt, for de penge vi tjener og omsætter. Vi har faktisk ikke beklaget os før, for vi har klaret os godt, men det betyder ikke, at man så bare kan skære bredt hen over det hele, fordi - og det tror jeg ikke man har gjort sig klart, det er en meget lille økonomisk margen vi taler om.

I er i gang med at udsulte et i forvejen magert område.

Jeg har f.eks. personligt endnu ikke tjent en øre på mit eget orkester i de to år, jeg har haft det. Jeg har naturligvis inkasseret min hyre ved koncerterne, men jeg har til gengæld måttet lægge 50.000 af egen lomme, for at få indspillet vores (prisvindende) cd og nu igen 50.000, for at vi kan komme over til den festivalturné, vi er inviteret til i Canada.

Så jeg er rent ud sagt forgældet til op over begge øre; men det er sådan vi tænker og gør, vi kunstnere: Vi vil vores kunst, koste hvad det koste vil. Derfor er det også så let at tage penge fra os, for vi fortsætter sgu bare, til den sidste møl forlader portemonæen.

Al principiel snak om "en anstændig kulturpolitik" bliver ideligt modtaget med vage, og for os at se, uvedkommende hensigtserklæringer om, hvorledes den megen fedtsugning og amputering af arme skal bringe pengene nærmere kunstnerne, samtidig med at vi kan konstatere, at vi får stadigt færre af dem.

Og til næste år skal der spares endnu mere, og til næste, og til næste... men inden vi når så langt (og kulturbudgettet i 2005, i følge jer, er nede på 50 % af, hvad det var sidste år) er dansk jazz i hvert fald enten afgang ved døden, eller emigreret til mindre fjendtlige lande.

Hverken jeg eller mine kolleger er bange for forandring.

Var der bare tale om en effektivisering, der skulle medføre at vi, kunstudøvere og - forbrugere alle fik mere for pengene, ville alt jo være i den skønneste orden.

Men det er jo ikke tilfældet. Vi taler her om ren og skær besparelse. Kunsten kommer ikke til at se mange øre af det, der spares ved alle ned- og sammenlægningerne - tværtimod.

Så hvad skal jeg gøre?

Har I nogle gode råd (I endnu ikke har nedlagt) I kan gi' mig?

For jeg skal da vel ikke gå på understøttelse?

med venlig hilsen

Fredrik Lundin
(musiker, komponist og orkesterleder)